คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
National Human Rights Commission of Thailand

มุมมองสิทธิ์

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

I AM A HUMAN RIGHTS DEFENDER

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทย : อุปสรรคในการทำงานและข้อเสนอต่อการคุ้มครองสิทธิฯ

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของ **“นักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Human Rights Defenders)”** ที่ออกมาปกป้องและเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือสาธารณะ แต่หลายคนอาจสงสัยว่า “นักปกป้องสิทธิมนุษยชน” หรือที่บางคนเรียกว่า “นักสิทธิมนุษยชน” คือใคร และทำงานลักษณะไหน

องค์การสหประชาชาติ โดยที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๑ มีมติให้มี “ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิและความรับผิดชอบของบุคคล กลุ่ม และหน่วยงานในสังคม เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล” หรือที่เรียกว่า **“ปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน” (The Declaration on Human Rights Defenders)** ซึ่งรับรองการทำหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยปฏิญญาดังกล่าวได้ให้คำจำกัดความของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนไว้ว่า **“ทุกคนมีสิทธิทั้งโดยปัจเจกและจากการสมาคมกับบุคคลอื่นในการส่งเสริมและสนับสนุนการคุ้มครองและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ”** นั่นหมายความว่าเราทุกคนสามารถเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้

อย่างไรก็ดี สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้ให้คำนิยามเพิ่มเติมถึงภารกิจของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ดังต่อไปนี้ ๑) เป็นตัวแทนแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่กลุ่มหรือบุคคล รวมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ๒) รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๓) ทำให้แน่ใจว่าผู้ละเมิดสิทธิได้รับโทษตามกระบวนการทางกฎหมาย ๔) ให้การสนับสนุนผู้เสียหายที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ๕) สนับสนุนการพัฒนานโยบายของรัฐบาลด้านสิทธิมนุษยชน ๖) สนับสนุนการปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และ ๗) สนับสนุนการอบรมและการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน

แม้จะมีปฏิญญาระดับสากลรับรองการทำหน้าที่ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ในทางปฏิบัติพบว่าการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน กลับก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อพวกเขา โดยนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมากทั่วโลกต้องเผชิญกับการข่มขู่ คุกคาม ทำร้าย ติดตามตัว และถูกฟ้องร้องดำเนินคดี จนเกิดความไม่ปลอดภัยในการดำเนินชีวิตทั้งต่อตนเองและครอบครัว ขณะที่หลายกรณีก็เผชิญกับอันตรายจนถึงแก่ชีวิต

ปี ๒๕๖๐ องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ Protection International (PI) เปิดเผยว่า ในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยที่ถูกสังหารหรือถูกบังคับให้สูญหายมีจำนวนทั้งสิ้น ๕๙ คน โดยในปี ๒๕๕๙ มีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนสูญหาย ๑ คน คือ นายเด่น คำแหล้ ประธานโฉนดชุมชนโคกยาว จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิที่ดินทำกินของคนในชุมชน ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีนักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกสังหารและบังคับให้สูญหายมากที่สุด

ข้อมูลของ PI ยังระบุว่า คดีที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยถูกสังหารและถูกบังคับให้สูญหายมีการสอบสวนและนำขึ้นสู่ชั้นศาลน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนคดีที่เกิดขึ้น และหากมองย้อนหลังไป ๓๕ ปี พบว่าประเทศไทยมีการบังคับสูญหาย ๙๐ กรณี แต่ ๘๑ กรณี

อ่านต่อหน้า ๒

สารบัญ

๑ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทย : อุปสรรคในการทำงานและข้อเสนอต่อการคุ้มครองสิทธิฯ

๒ มุมสะท้อน

๔ ประเทศไทยกับการก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุ

๖ ชวนศึกษา...พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๗ ภาพกิจกรรม

๘ ภาคประชาสังคมชี้การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนต้องฟังเสียงประชาชน – ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

มุมมองสิทธิ์

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๑

มุมสะท้อน

ปี ๒๕๔๑ ที่ประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติมีมติให้มี "ปฏิญญาว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน" (The Declaration on Human Rights Defenders) เพื่อรับรองการทำหน้าที่ของ **"นักปกป้องสิทธิมนุษยชน" (Human Rights Defenders)** แต่ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา นักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยยังต้องประสบปัญหาการถูกข่มขู่คุกคาม ทำร้าย บังคับให้สูญหาย และการถูกฟ้องดำเนินคดี เพื่อระงับการเคลื่อนไหว มุมมองสิทธิ์ฉบับนี้ จึงขอชวนผู้อ่านขบคิดเรื่องดังกล่าวด้วยการรวบรวมประเด็นสถานการณ์ ปัญหา และข้อเสนอแนะในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากเวทีรับฟังความคิดเห็นของภาคประชาสังคมในหัวข้อ **"ข้อเสนอแนะนโยบายในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย"**

ต่อด้วยประเด็นการเตรียมพร้อมสู่**สังคมผู้สูงอายุ**ของประเทศไทย ที่ยังมีข้อท้าทายรอให้ร่วมกันแก้ไขอยู่ไม่น้อย นอกจากนี้ ขอชวนผู้อ่านร่วมศึกษาสาระใน**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐** ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านในการเข้าถึงกลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ปิดท้ายด้วยข่าวความเคลื่อนไหวและข้อห่วงกังวลจากภาคประชาสังคมต่อการจัดทำ **(ร่าง) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights - NAP)** ในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรมอยู่ระหว่างรับฟังความเห็นต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ประธานกรรมการ : นายวัส ติงสมิตร

กรรมการ : นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
นางอังคณา นีละไพจิตร
นางเตือนใจ ดีเทศน์
นายชาติชาย สุทธิกลม

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เลขาธิการ : นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ

รองเลขาธิการ : นายบุญเกื้อ สมนึก
นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
นายโสพล จริงจิตร

"มุมมองสิทธิ์" เป็นจดหมายข่าวของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จัดทำเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การนำข้อความหรือเรื่องราวบางส่วนหรือทั้งหมดไปเผยแพร่โปรดอ้างถึงแหล่งข้อมูล

ขอเชิญผู้สนใจส่งความคิดเห็นและบทความเพื่อเผยแพร่ข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้เรื่องที่ได้รับการพิจารณาลงพิมพ์ขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงข้อความเพื่อความเหมาะสมในการจัดพิมพ์

บทความ/ข้อความ หรือความคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏอยู่ในจดหมายข่าว **"มุมมองสิทธิ์"** เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

ยังไม่ได้รับการแก้ไขจนถึงทุกวันนี้ ทำให้เห็นว่า**รัฐและกระบวนการยุติธรรมในไทยล้มเหลวและสังคมไทยยังมีวัฒนธรรมลอยนวลพ้นผิด ซึ่งเป็นสภาวะที่อันตรายอย่างถาวรต่อการปกป้องสิทธิมนุษยชน**

เพื่อระดมความคิดเห็นต่อประเด็นสถานการณ์และอุปสรรคที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในไทยต้องเผชิญ ตลอดจนแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) จึงจัดให้มีการสัมมนาภายใต้โครงการประสานความร่วมมือกับองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนและสภาวิชาชีพในหัวข้อ **"ข้อเสนอแนะนโยบายในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย"** โดยมี**นางอังคณา นีละไพจิตร** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมและดำเนินการสัมมนาเพื่อระดมความเห็นในประเด็นดังกล่าวร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม ณ โรงแรมไอวิช ถนนงามวงศ์วาน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ - ปัญหาที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยต้องเผชิญ

วงสัมมนามีความเห็นตรงกันว่า ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยต้องทำงานภายใต้สภาวะที่ไม่ปลอดภัย และไม่เอื้อต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยถูกกีดกันการใช้สิทธิด้านต่าง ๆ จากบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับของรัฐบาล เช่น ประกาศ และคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับต่าง ๆ ตลอดจนพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งยิ่งเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพทางการเมือง และการชุมนุมโดยสงบ เป็นเหตุให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนจำนวนมากต้องถูกจับและดำเนินคดีจากการออกมาเรียกร้องในประเด็นต่าง ๆ

ขณะที่ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนต้องเผชิญกับความเสี่ยงมากกว่าผู้ชาย โดยจำนวนไม่น้อยต้องเผชิญกับการคุกคามทางเพศ การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมด้วยเหตุแห่งเพศ และในขณะที่ต้องต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของตนเองหรือชุมชนแล้วยังต้องแบกรับภาระในการเลี้ยงดูครอบครัวไปด้วย นอกจากนี้ นักปกป้องสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นกลุ่มข้าราชการก็ได้รับความกดดันจากผู้บังคับบัญชา ถูกตั้ง

คณะกรรมการสอบวินัย ทำให้ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือเกรงกลัวต่อการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่ออกมาเรียกร้องสิทธิ เนื่องจากจะส่งผลต่อความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพ

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนได้เปลี่ยนรูปแบบจากการลอบทำร้ายหรือบังคับให้สูญหายไป**เป็นการฟ้องร้องดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Strategic Litigation Against Public Participation - SLAPP)** หรือที่เรียกว่า **"การฟ้องปิดปาก"** มากขึ้น ขณะที่ทนายความด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งมีความเชี่ยวชาญ ความรู้และความสามารถในการทำคดีเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านกลับมีสัดส่วนน้อยมากและมีอยู่เพียงไม่กี่องค์กร โดยในช่วงระยะเวลา ๓ ปีที่ผ่านมา กสม. ชุดที่ ๓ ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีการคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชนประมาณ ๒๐ กรณี ส่วนใหญ่เป็นกรณีที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกคุกคามด้วยการฟ้องปิดปากเพื่อกลั่นแกล้ง อันส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และเศรษฐกิจของครอบครัวของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนซึ่งส่วนมากเป็นชาวบ้านที่ไม่ได้ร่ำรวย

ประเด็นการฟ้องปิดปากที่เพิ่มขึ้นนี้สอดคล้องกับข้อมูลจาก **ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน** ซึ่งได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสถิติในประเด็นสถานการณ์การฟ้องคดีเพื่อปิดปากในประเทศไทย โดยระบุว่า ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ จนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ มีคดีที่เป็นการฟ้องปิดปากมากถึง ๑๕๑ คดี เฉพาะในปี ๒๕๖๑ มีผู้ถูกดำเนินคดีแล้ว ๑๑๕ คน จาก ๒๐ คดี ซึ่งสถิติคดีที่เพิ่มขึ้น คือ คดีเกี่ยวกับฐานยุยงปลุกปั่น และการห้ามมั่วสุมหรือชุมนุมทางการเมือง โดยผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ทหาร

ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเพื่อคุ้มครองการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

จากสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานต่อเนื่องหลายสิบปีนั้น ภาคประชาสังคมในวงสัมมนาดังกล่าวได้มีข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. รัฐบาลควรพิจารณา**ยกเลิกกฎหมาย นโยบาย ประกาศ หรือคำสั่งใด ๆ ที่เป็นการปิดกั้นการใช้สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน เช่น** นโยบายทวงคืนผืนป่า คำสั่งของ คสช. ฉบับที่ ๖๔/๕๗, ๖๖/๕๗, ๓/๕๘ เป็นต้น และเร่งออกระเบียบหรือกฎหมายลูกรองรับกฎหมายทุกฉบับที่ให้การคุ้มครองสิทธิประชาชน ทั้งนี้ควรอำนวยให้เกิดการเลือกตั้งเพื่อนำประเทศสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่ตรวจสอบได้โดยเร็ว

๒. สำนักงานอัยการสูงสุดควรพิจารณาใช้**ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการสั่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนหรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖** ซึ่งพนักงานอัยการมีอำนาจพิจารณาสั่งไม่ฟ้องในคดีที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน เพื่อป้องกันการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต หรือการฟ้องคดีเพื่อปิดปากชาวบ้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ออกมาเคลื่อนไหว

๓. ควรมีการ**แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยให้เพิ่มมาตรา ๑๖๑/๑** ซึ่งมีสาระให้ศาลยุติธรรมสามารถใช้ดุลยพินิจในการไม่รับฟ้องคดีที่เห็นว่าเป็นการฟ้องโดยไม่สุจริต เป็นการฟ้องปิดปากเพื่อกลั่นแกล้ง หรือเป็นการฟ้องเพื่อระงับการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔. กระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ควรประสานงานไปยังกระทรวงมหาดไทยให้เน้นย้ำ **มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่องหลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในการชุมนุมเรียกร้อง** (ซึ่งระบุถึงหลักการและแนวทางแก้ไขปัญหาความรุนแรงในการเรียกร้องของกลุ่มต่าง ๆ โดยให้ข้าราชการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยใช้หลักเมตตาธรรมควบคู่หลักนิติธรรม) ไปยังผู้ว่าราชการทุกจังหวัด เพื่อใช้เป็นหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบจากการคัดค้านการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

นางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. ควรมีการ**แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖** เพื่อให้ความคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนแม้จะยังไม่เข้าเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม

๖. ควรจัดให้มีกลไกที่**สนับสนุนทนายด้านความสิทธิมนุษยชน** ที่ชาวบ้านเลือกและให้ความไว้วางใจ มากกว่าทนายความที่กรมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหรือสภาทนายความจัดหาให้ และควรจัดให้มีการอบรม/สร้างทนายความที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น

๗. ควรจัดให้มีการ**อบรมความรู้และหลักกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน** เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานยุติธรรมระดับจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่มีเข้าใจเรื่องการทำงานของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

๘. ควรจัดให้มีการ**อบรมความรู้เรื่องกลไกและช่องทางในการเข้าถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ชาวบ้านในท้องถิ่น** เพื่อให้สามารถคุ้มครองและปกป้องตนเองได้ในขั้นพื้นฐาน

ทั้งนี้ ที่ผ่านมา กสม. เคยมีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อให้พิจารณายกเลิกคำสั่งของ คสช. บางฉบับที่ปิดกั้นสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนเสนอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมเร่งหามาตรการการแก้ไขปัญหาการฟ้องคดีปิดปาก ซึ่งปัจจุบันสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) อยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเพื่อปกป้องและคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนแล้ว โดย กสม. จะนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอกรณีดังกล่าวจากการรับฟังความเห็นของภาคประชาสังคมในเวทีต่างๆ จัดทำเป็นข้อเสนอแนะต่อ สนช. และรัฐบาลเพิ่มเติมต่อไป

ประเทศไทยกับการก้าวไปสู่สังคมผู้สูงอายุ

ประชุมพร ชัยรัตน์
นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ

หากพูดถึงประเด็นสิทธิมนุษยชนที่กำลังเป็นที่จับตามองของคนทั่วโลกณขณะนี้คงหนีไม่พ้นประเด็นของ “สังคมผู้สูงอายุ” ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญในอีกไม่ถึงศตวรรษ ความสำคัญของปัญหานี้ ได้ถูกหยิบยกผ่านคำกล่าวของ **นายบัน คีมูน** อดีตเลขาธิกาสหประชาชาติที่ระบุว่า **“นัยทางสังคมและเศรษฐกิจของปรากฏการณ์ลึกซึ้งกว้างไกล เกินขอบเขตของผู้สูงอายุคนหนึ่งและครอบครัวที่ใกล้ชิด ส่งผลต่อสังคมวงกว้างและประชาคมโลก แบบที่ไม่เคยมีมาก่อน”** (รายงาน “สูงวัยในศตวรรษที่ ๒๑ : การเฉลิมฉลองและความท้าทาย” กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ - UNFPA)

คำกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงถึงปัญหาของสังคมผู้สูงอายุที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากอัตราการเกิดของประชากรณ ปัจจุบันมีอัตราที่ลดลง สวนทางกับอายุไขเฉลี่ยของบุคคลที่สูงขึ้นตามลำดับ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้น จะทำให้เมื่อถึงจุดจุดหนึ่งอัตราส่วนของผู้สูงอายุจะสูงกว่าอัตราส่วนของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปีลงไป และอัตราส่วนแรงงานที่ทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุหนึ่งคนจะมีจำนวนลดลง ส่งผลต่อการจัดการดูแลผู้สูงอายุ และเพิ่มความเสี่ยงในการที่ผู้สูงอายุจะประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาในการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ ปัญหาการขาดแคลนรายได้ที่ไม่พอเพียงต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ปัญหาการดูแลสุขภาพในผู้สูงอายุ ปัญหาการจัดการที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมต่อสภาพการดำรงชีพของผู้สูงอายุ จนไปถึงปัญหาการเลือกปฏิบัติในผู้สูงอายุ

ในปี ๒๕๓๔ ปัญหาของการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุได้ถูกหยิบยกถึงในเวทีสิทธิมนุษยชนระดับโลกผ่านข้อมติที่ ๔๙/๙๑ ของสหประชาชาติ ซึ่งมีใจความสำคัญเกี่ยวกับการออกมาตรการในการรับมือกับปัญหาของสังคมผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุพึงมีโอกาสที่จะเข้าถึงการประกอบอาชีพ ผู้สูงอายุพึงมีการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและปลอดภัยโดยปราศจากการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ และได้มีการลงมติยอมรับ**แผนปฏิบัติการนานาชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุแมดริดในปี ๒๕๔๕** โดยมุ่งเน้นการทำให้เรื่องของผู้สูงอายุเป็นประเด็นหลักในงานพัฒนา การมีสุขภาพและสุขภาวะที่ดีต่อเนื่องไปจนล่วงสู่วัยสูงอายุ และการสร้างความมั่นใจว่าจะมีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและเอื้ออำนวย โดยไม่มองว่าผู้สูงอายุเป็นเพียงผู้รับสวัสดิการ แต่เป็นหนึ่งในผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

อย่างไรก็ตาม จนถึง ณ ปัจจุบัน ยังคงไม่มีอนุสัญญาหรือกติการะหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้สูงอายุโดยเฉพาะเจาะจง ดังเช่นที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ หรืออนุสัญญาว่าด้วยคนพิการ แม้จะปรากฏว่า สิทธิของผู้สูงอายุบางส่วนได้มีการบัญญัติไว้ในข้อกำหนดปลีกย่อยของอนุสัญญา

ว่าด้วยสิทธิด้านต่าง ๆ แต่ก็คงยังไม่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุที่พึงมีจะได้รับ และมีความแตกต่างในสาระสำคัญที่ต่างออกไปจากตัวอนุสัญญาอื่น ๆ เช่น การคุ้มครองประโยชน์สูงสุดในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก หรือขจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ

เมื่อมองถึงสถานของไทยแล้ว มีการคาดการณ์ผ่านคณะอนุกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่า **ประเทศไทยจะเป็นประเทศแรกในภูมิภาคอาเซียนที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ** โดยจากข้อมูลสถิติจำนวนผู้สูงอายุประเทศไทย ปี ๒๕๕๙ ของกรมการปกครอง พบว่าจำนวนผู้สูงอายุเมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศไทยมีจำนวนร้อยละ ๑๕.๐๗ โดยในจังหวัดสิงห์บุรีพบว่ามีจำนวนผู้สูงอายุต่อประชากรในจังหวัดสูงสุด คือ ร้อยละ ๒๐.๗๖ ซึ่งทำให้จังหวัดสิงห์บุรีถูกจัดให้เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยมีผู้สูงอายุที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุมากกว่าร้อยละ ๒๐

โดยรายงานเรื่อง “สูงวัยในศตวรรษที่ ๒๑ : การเฉลิมฉลองและความท้าทาย” ระบุ**ประเด็นข้อห่วงกังวลต่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ๓ ปัจจัย ได้แก่ ๑) ความมั่นคงทางรายได้ ๒) การเข้าถึงการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพ และ ๓) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย** จึงเป็นที่น่าขบคิดว่า ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมต่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุภายในทศวรรษนี้มากน้อยแค่ไหน

เมื่อคำนึงถึงเบี้ยผู้สูงอายุที่ผู้สูงอายุพึงได้รับตามกฎหมาย ก็จะพบว่า ในช่วงแรก ผู้สูงอายุจะได้รับเบี้ยผู้สูงอายุเพียงจำนวน ๕๐๐ บาท/เดือน เท่านั้น แต่หากผู้สูงอายุได้มีการทำงานได้ภาครัฐเงินบำนาญที่ได้รับต่อเดือน ก็อาจจะเพียงพอต่อการดำรงชีวิตในแต่ละเดือน ในขณะที่ผู้ที่เป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ หากมีการจ่ายเงินสมทบเกิน ๑๘๐ เดือน จะได้เงินจำนวนชราภาพในอัตราไม่เกิน ๔,๑๒๕ บาท/เดือน อย่างไรก็ดี ยังคงมีผู้สูงอายุอีกจำนวนมาก ที่ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม หรือเป็นข้าราชการที่จะมีสิทธิได้รับเงินบำนาญในแต่ละเดือน ทำให้ปัญหาความมั่นคงทางรายได้จะเป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่ผู้สูงอายุจะเผชิญ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีการเก็บสะสมเงินออมไว้ใช้

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรเป็นประเด็นเร่งด่วนในการพิจารณา คือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตผู้สูงอายุ จากงานวิจัยของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า สภาพแวดล้อมทั้งบ้านและสถานที่ภายนอกนั้น ยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะบ้านตามชนบท ที่มีการยกพื้นสูง บันไดมีความสูง และการใช้ห้องน้ำแบบส้วมซึม เพิ่มโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุในผู้สูงอายุ นอกจากนี้แล้ว ข้อบังคับตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ มีผลบังคับใช้กับพื้นที่สาธารณะมากกว่าที่จะเป็นข้อกำหนดบังคับใช้ในบ้านพักอาศัยทั่วไป ทำให้มาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุภายในบ้านนั้นจึงไม่ได้มีมาตรการรองรับให้ประชาชนทั่วไปต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด

จากตัวอย่างที่ยกมา จึงจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยยังต้องมีการปรับปรุงความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้ นโยบาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอีกจำนวนมากเพื่อให้สอดคล้องกับการเตรียมการของผู้สูงอายุ นอกจากมิติข้อห่วงกังวลต่อการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุใน ๓ ปัจจัยตามรายงาน “สูงวัยในศตวรรษที่ ๒๑ : การเฉลิมฉลองและความท้าทาย” แล้ว ยังมีประเด็นสิทธิของผู้สูงอายุที่พึงได้รับ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ ซึ่งสังคมไทยพึงต้องสร้างความเข้าใจและร่วมกันพัฒนาแนวทางต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้เกิดมาตรฐานขั้นต่ำที่ผู้สูงอายุพึงได้รับ รวมถึงสร้างความเข้าใจถึงธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้สูงอายุ **เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิในผู้สูงอายุ ไม่ได้จบอยู่เพียงแค่การปฏิบัติตามสิทธิตามกฎหมาย แต่รวมถึงการคุ้มครองสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ เพื่อพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการนี้**

ชวนศึกษา...

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๓๐ (๑๐) มาตรา ๒๔๖ มาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๖๗ บัญญัติให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีรายละเอียดสังเขป ดังนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

กสม. ประกอบด้วย กรรมการจำนวน ๗ คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๗ ปี และดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว

หน้าที่และอำนาจของ กสม.

คุ้มครองสิทธิมนุษยชน

- ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้าและเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย

ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

- สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ให้ข้อเสนอแนะ

- เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
- เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ประเมินสถานการณ์

- จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน
- ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมประสานความร่วมมือ
- ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน
- ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

หน้าที่และอำนาจอื่นๆ

- ร้องทุกข์และกล่าวโทษ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญาและผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้
- ช่วยเหลือหรือเยียวยาในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นนานช้าไปจะเป็นภยันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง กรรมการผู้นั้นอาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นได้

เรื่องร้องเรียนที่ กสม. ไม่สามารถรับไว้ตรวจสอบ

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัย เสร็จเด็ดขาดแล้ว (๒) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ กสม. (๓) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น (๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม (๕) เรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว (๖) เป็นเรื่องที่ กสม. เคยพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป และ (๗) เรื่องอื่นตามที่ กสม. กำหนด

การร้องเรียน

ใครร้องเรียนได้บ้าง	ร้องเรียนมายัง	ร้องเรียนโดยระบุ	ช่องทาง	ยื่นได้ที่
- ผู้ถูกละเมิด - ผู้พบเห็นการละเมิด (ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนของผู้ร้องเรียนหรือผู้แจ้ง) - องค์กรอิสระอื่น	ยื่นที่ - สำนักงาน กสม. หรือสถานที่ที่ กสม. กำหนด - กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนใดคนหนึ่ง - ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนประจำภาค	รายละเอียดการร้องเรียน - ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง (ในกรณี) เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ร้องเรียน เป็นการเฉพาะตัว) - ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อันเป็นเหตุแห่งการกระทำหรือ การละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน	วิธีการร้องเรียน - ด้วยตนเอง ณ สำนักงาน กสม. - ทางโทรศัพท์ - ทางโทรสาร - ทางไปรษณีย์ - ส่งด้วยวิธีการหรือรูปแบบอื่น เช่น สื่อระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) 1377	สถานที่ติดต่อ สำนักงาน กสม. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๑-๗ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

อ่านพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ฉบับเต็มได้ที่

ภาพกิจกรรม

กสม. ร่วมกับ ม.ราชภัฏเพชรบุรี เปิดศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันตก

วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จัดพิธีเปิดศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันตก โดยมี **นายวัส ติงสมิตร** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์** และ**นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย **นายณัฐวุฒิ เพ็ชรพรหมศร** รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี และ **ผศ.ดร. เสนาะ กลิ่นงาม** อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ร่วมในพิธีเปิดศูนย์ฯ ซึ่งจัดตั้งขึ้น ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

กสม. ลงนามถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ **นายวัส ติงสมิตร** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **นางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นางเตือนใจ ดีเทศน์** และ**นายชาติชาย สุทธิกลม** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพร้อมด้วย**นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ** เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ร่วมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ณ พระบรมมหาราชวัง

กสม. ร่วมริ้วขบวนอันเชิญเครื่องราชสักการะถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ **นางอังคณา นีละไพจิตร** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมริ้วขบวนอันเชิญเครื่องราชสักการะถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

กสม. ร่วมประชุมรับฟังความเห็นภาคประชาชน ต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ **นายวัส ติงสมิตร** ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ **นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นางเตือนใจ ดีเทศน์ และนางฉัตรสุดา จันทร์ดียิ่ง** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพร้อมด้วย**นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ** เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “บทบาทของภาคประชาสังคมต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” โดยมีผู้แทนภาคประชาสังคม ผู้แทนหน่วยงานรัฐและองค์กรระหว่างประเทศเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนกว่า ๒๗๐ คน ณ โรงแรมไมด้า ดอนเมือง แอร์พอร์ต กรุงเทพฯ

ภาคประชาสังคมชี้

การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ต้องฟังเสียงประชาชน – ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีความเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมต่อการจัดทำ **(ร่าง) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights – NAP)** ซึ่งรัฐบาลโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม อยู่ระหว่างดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว

โดย “เครือข่ายธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแห่งประเทศไทย” ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากกลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชนจากชุมชน ภาคประชาสังคม และนักวิชาการ ได้ออกแถลงการณ์ระบุถึงความห่วงกังวลต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวที่รัฐบาลจัดทำขึ้นและอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็น ว่า กระบวนการยกร่างแผนปฏิบัติการฯ ยังขาดความโปร่งใส และขาดความครบถ้วนในการนำข้อมูลที่ได้จากชุมชนและภาคประชาชนมาใช้ในประเด็นที่สำคัญ โดยพบว่า (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ ยังคงละเลยเสียงของชุมชนผู้ได้รับผลกระทบ และกล่าวถึงเพียงข้อเสนอเดิม ๆ ที่อ้างว่าจะแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยธุรกิจได้ ขณะที่ขั้นตอนการเปิดรับฟังความคิดเห็นก็ยังไม่ครอบคลุมประชาชนหลายภาคส่วน จึงเรียกร้องให้รัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการใด ๆ เพื่อรับรองว่าจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในการร่างแผนที่น่าเชื่อถือ

อนึ่ง การจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน สืบเนื่องจากการลงนามใน **“ปฏิญญาเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย”** ร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจไทย เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นความร่วมมือครั้งสำคัญระดับชาติเพื่อผลักดันให้เกิดการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา ผู้ที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินกิจการของภาคธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม

ที่มาภาพ : มูลนิธิมนุษยะ

ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ
ใบอนุญาตเลขที่ ๙/๒๕๕๒
ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ

กรุณาส่ง

.....

.....

.....

.....

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

รู้สิทธิ รักสิทธิ ไม่ละเมิดสิทธิ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย **สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ**
หากต้องการข้อมูล ข้อแนะนำและบอกรับมุมมองสิทธิ์ ฟรี! ติดต่อ :
สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๐๐, ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๐๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๑ ๙๕๗๕
หรืออ่าน **มุมมองสิทธิ์** ได้ที่ www.nhrc.or.th